

тизанкою Жюлі Каро, однак священик відмовився благословити шлюб «блязня». Тальма почав боротьбу за свої права, й врешті-решт 1792-го Конвент визнав громадянський шлюб як єдино обов'язковий і запровадив на всій території Франції реєстрацію актів громадянського стану, яку мала здійснювати виключно світська влада. Наполеон Бонапарт підтримав це нововведення революціонерів і закріпив заміну церковного шлюбу громадянським у відомому Цивільному кодексі 1804 року. У період наполеонівських війн юриспруденція Бонапарта була поширена в окупованій французькими військами Європі.

У добу Реставрації всі здобутки Французької революції в питанні шлюбу були скасовані і єдино визнаним знову став союз, скріплений церковним вінчанням, водночас зберігалася заборона розлучень. Однак нововведення революційної Франції вже не можна було остаточно викоринити, і протягом XIX століття в Європі співіснували практики укладання як церковного, так і громадянського шлюбів.

Важливим було розуміння шлюбу й діячами національного руху. Описування спільних рис шлюбної церемонії сприяло зародженню відчуття єдності поміж часто розділених адміністративно представників одного народу. Чи не перший друкований український етнографічний твір авторства Григорія Калиновського (1776) містив оповідь про весільні звичаї Гетьманщини і Слобожанщини. Шлюб мав символізувати не лише духовну, а й національну єдність. Українські приклади занадто промовисті. Іван Франко саме з цих міркувань одружився з мешканкою Східної України (корінням із Харківської губернії) Ольгою Хоружинською, а східняк Михайло Грушевський – з вчителькою Марією Вояківською, що родом із Підгайчиків поблизу Зборова.

СЕКУЛЯРНИЙ РОЗПОДІЛ

Процес наповнення шлюбу передусім громадянським сенсом чітко пов'язаний із відокремленням церкви від держави. Ухвалений 9 грудня 1905 року закон про секуляризацію у Франції став основою для таких актів у радянській Росії (20 січня 1918-го) і Турецькій Республіці (1925-го). Це законодавчо закріплювало важливість насамперед державної (чи громадської) реєстрації шлюбу і необов'язковість церковного таїнства.

Громадянський шлюб уже на той час був поширеним у країнах Європи, особливо в Нідерландах (ще з 1580-го), в Англії він був визнаний 1836-го, а наприкінці XIX століття цю норму було запроваджено і в Німеччині, особливо в її протестантській частині. Ще 1783 року його без церковних практик визнали дійсним у Сполучених Штатах Америки.

Більшовики, захопивши владу в Петрограді, пришвидшили процес узаконення громадянського шлюбу в Росії. Уже 4 грудня 1917 року було прийнято «Декрет про громадянський шлюб, дітей та ведення актів громадянського стану», в якому вказувалося, що радянська влада визнає лише зареєстрований державними органами влади шлюб, а вінчання визначалося приватною справою. Щоб уникнути численних перегинів, 16 вересня 1918-го було ухвалено Цивільний кодекс, що заклав основу ставлення до шлюбу. У ньому визначався вік вступу до подружжя, не вимагалася для цього жодних дозволів (батьків, опікунів чи начальства) і скасовувалося покарання за перелюб та кровозмішування. З 1920 року ці норми також набрали чинності в радянській Україні.

Добровільність і свобода шлюбної поведінки стали засадничими для укладання чи розірвання шлюбних угод. У цьому відношенні на перший план насамперед вийшла свобода індивіда.

ПРОМІНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКА РЕАБІЛІТАЦІЙНА ГАЗЕТА ТОВАРИСТВА СЛІПИХ

• Видається з 7 січня 1989 року • Понеділок, 10 листопада 2014 року • №№ 41-42 (1261-1262) •

ОФІЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ» ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ»

Президент України Петро Порошенко підписав Закон «Про внесення змін до Закону України «Про громадські об'єднання» щодо забезпечення діяльності всеукраїнських громадських об'єднань».

«Верховна Рада України постановляє: відокремлений підрозділ громадського об'єднання не може суперечити законам та статуту громадського об'єднання»;

1. Внести до Закону України «Про громадські об'єднання» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 1, ст. 1) такі зміни:

2) у розділі V «Прикінцеві та перехідні положення»:

1) частину другу статті 13 викласти в такій редакції:

«2. Відокремлені підрозділи громадського об'єднання не є юридичними особами, крім випадків, передбачених цим Законом.

Відокремлені підрозділи громадського об'єднання утворюються та здійснюють свою діяльність на основі статуту громадського об'єднання.

Відокремлені підрозділи громадського об'єднання зі статусом юридичної особи можуть мати своє положення, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання. Положення про відокремлений підрозділ громадського об'єднання містить інформацію про найменування відокремленого підрозділу, назву керівних (та в разі потреби контролюючих) органів, порядок обрання (призначення), строк повноважень, перелік повноважень керівних (та в разі потреби контролюючих) органів. Положення про

об'єднання не може суперечити законам та статуту громадського об'єднання»;

2) у розділі V «Прикінцеві та перехідні положення»:

У пункті 7 слова та цифру «протягом строку, визначеного пунктом 8 цього розділу» виключити; пункт 8 викласти в такій редакції:

«8. Місцеві осередки всеукраїнських (міжнародних) громадських організацій, які діяли зі статусом юридичної особи на день введення цього Закону в дію, за рішенням вищого органу управління всеукраїнської (міжнародної) громадської організації зберігають за собою статус юридичної особи після введення цього Закону в дію.

Статути (положення) місцевих осередків всеукраїнських (міжнародних) громадських організацій, які діяли зі статусом юридичної особи на день введення цього Закону в дію, мають бути приведені у відповідність із цим Законом протягом п'яти років з дня введення його в дію.

Рішення про зміни до складу керівних органів, статутів (положень) та місцеперебування місцевих осередків

«ПРОМІНЬ»

Головний редактор **Наталія ЩЕРБАНЬ**. Заст. головного редактора **Анатолій УЛЬЯНЕЦЬ**, літературний редактор **Вікторія ВЛАСЕНКО**, коректор **Тетяна ВОЛОЩУК**, верстка **Єлизавети ЗГУРСЬКОЇ**.

Засновник – Центральне правління Українського товариства сліпих. Видається з січня 1989 р. Реєстраційний № 414. Друкується рельєфно-кравковим та плоским шрифтом. Для індивідуальних передплатників індекс 61004. Для підприємств і організацій індекс 23269. Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи точку зору своїх авторів. Листування з читачами ведеться тільки на шпальтах газети. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та іншої точної інформації несе автор публікації.

Адреса редакції: вул. Л. Первомайського, 7-а, м. Київ-133, 01133, ПОГ "Об'єднана редакція періодичних видань УТОСу "Заклик". Тел. (044) 234-51-36, 246-79-48, тел./факс 246-79-32. E-mail: zaklyk2@ukr.net. У разі неотримання газети звертайтеся до відділень зв'язку за місцем проживання. Надруковано в РБЗІД УТОСу: пров. Т. Шевченка, 4, м. Київ-01001. Тел.: 278-14-07.

всеукраїнських (міжнародних) громадських організацій, а також рішення про припинення діяльності місцевих осередків всеукраїнських (міжнародних) громадських організацій приймаються в порядку визначеному цим Законом для громадських об'єднань.

Уповноваженим органом з питань реєстрації місцевих осередків всеукраїнських (міжнародних) громадських організацій, які діяли зі статусом юридичної особи на день введення цього Закону в дію, є відповідний орган, в якому зберігається реєстраційна справа

місцевого осередку на день введення в дію цього Закону.

У разі прийняття вищим органом управління всеукраїнської (міжнародної) громадської організації рішення про припинення своїх місцевих осередків як юридичних осіб правонаступником майна, активів та пасивів таких осередків є відповідна громадська організація».

2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування».

Автор закону – народний депутат Валерій Сушкевич, голова Національної Асамблеї інвалідів України.

ЗАВДАННЯ РАДИ ДИРЕКТОРІВ НА НАСТУПНІ РОКИ

Окрім пленуму ЦП УТОСу, в Залізному Порту (Херсонська область) відбулося спільне засідання Ради директорів та голів обласних правлінь ПО УТОСу. На ньому виступив, зокрема, голова Ради директорів Анатолій Савчук. Подаємо виклад його виступу.

Ми з вами вистояли та відбулися, подолавши не одну фінансово-економічну кризу в державі, де відсутня стабільна законодавча база, державні замовлення та державна політика підтримки національного виробника.

Сьогодні ми зіткнулися з надзвичайно складними факторами, що утруднюють роботу наших підприємств. Передовсім загострилася зовнішньо-економічна ситуація, коли практично призупинилась робота промислових підприємств, з якими наші невеликі структурні підрозділи працюють за кооперацією. Це викликало призупинення поставок сировини та матеріалів від вітчизняних виробників. Необхідно вирішувати питання заміни їх імпортованими, але як це зробити, коли ціни на нашу продукцію незмінні, а курс долара зріс удвічі. Далеко не всі УВО та УВП витримують значне зростання цін на сировину, матеріали та енергоресурси.

Сьогодні на всіх підприємствах значно скорочуються обсяги виробництва товарної продукції, знижується рівень заробітної плати та скорочуються робочі місця для працевлаштування інвалідів по зору.

У цих надзвичайно складних умовах виживання нам загрожує ще й призупинення постачання енергоресурсів. Є ще ціла низка серйозних негативних об'єктивних чинників. Водночас не вселяє надії і державна політика стосовно розвитку внутрішнього ринку та підтримки національного виробника. Триває експансія, спрямована на витіснення з внутрішнього ринку продукції, яку виготовляють наші підприємства, виробами з Китаю та інших країн за значно нижчими цінами. Істотне зниження купівельної спроможності населення та зменшення поставок нашої продукції на внутрішній ринок ставить наші підприємства в умови, за яких без державної політики захисту національного виробника стає практично неможливо працювати. Незважаючи на всі негаразди, більшість підприємств системи сьогодні провадить виробничу діяльність, забезпечує збереження робочих місць для працевлаштування інвалідів по зору та всієї інфраструктури, створеної працею покоління незрячих, та виконання програми їх соціального захисту, реабілітації та інтеграції в суспільство.

му разі православ'я потурало народним звичаям, і то було одним із предметів дорікань на його адресу з боку Папського престолу під час унійної полеміки. Розлучатися в православному шлюбі за наявності вагомих обставин могли аж тричі, тоді як католики забороняли це.

ЗВИЧАЙ І ЦЕРКВА

Українська історія демонструє кілька важливих особливостей. У наших реаліях буття на прикордонні сприяло демократичності родинних відносин і поширенню практики добровільного укладання шлюбів. У той час як церква розглядала вінчання як необхідну процедуру, звичаєве право розуміло шлюб як угоду переважно «по власній охоті».

Чимало яскравих прикладів подружньої поведінки та родинного життя XVI – XVIII століть наводять у своїх роботах та художніх творах історик і белетрист Орест Левицький. Так, він зазначає, що не лише серед простолюду, а й поміж вищих верств, зокрема й духовенства, «церковне вінчання само собою без виконання весільного обряду не мало у шлюбній справі ніякого рішучого значення, а справлялося тільки як релігійний акт». Для людини важливіше було укладення угоди після заручин і сватання. У 1726 році овруцький шляхтич, «уніат» Василь Виговський скаржився, що пани Вербицькі «змовили» за нього доньку і навіть повинчали, а потім, не дочекавшись весільного акту, віддали заміж за іншого. Для Виговського то були «шкода і безчестя», й на акт вінчання як форму узаконення шлюбу ніхто не зважав.

Та церковні практики поступово з багатьма відхиленнями брали гору над народними звичаями. Уже 1634-го чернігівський архієпископ Ісайя Копинський велів священникам відлучати від церкви тих, хто живе невінчаними. Чинним церковний шлюб визнавали й державні органи, що вирішували справи спадку та опіки щодо дітей невінчаного подружжя. Синод Російської імперії 18 листопада 1744 року наказував під час цього таїнства брати з молодих підписку, що відразу після його закінчення, не чекаючи весілля, вони почнуть жити разом як под-

ружжя. Такий тиск призвів до утвердження нової практики вінчання і святкування весілля в один день.

Контроль церкви в цьому питанні тривалий час ще був істотним, хоча й відносним. Розлучення відбувалося за давніми звичаями через «розвідні листи», а в середовищі простолюду як Гетьманщини, так і Слобожанщини шлюб у другій половині XVIII століття розглядали переважно як вільну угоду. Деякі елементи цієї традиції збереглися й надалі, що яскраво описано в українській художній класиці, зокрема, життя «на віру» в однойменно-му оповіданні Михайла Коцюбинського.

РОЗРИВАЮЧИ З ТАЇНСТВОМ

Подружні взаємини в Західній Європі почали змінюватися з Ренесансом та Реформацією. Звернення уваги на індивіда і секуляризація багатьох сфер виводили й інше розуміння шлюбу. Провідний діяч Реформації Мартін Лютер прагнув заперечити церковне таїнство останнього, вважаючи головною його метою народження дітей та життя у вірності, що вже виходило за межі релігійної компетенції. Протестантська етика вкладала в поняття шлюбу розуміння насамперед духовної єдності чоловіка та жінки. Водночас постала проблема добровільного вибору подружжя. Змінювалося і ставлення до кохання, яке раніше часто вважали за хворобу. Відтепер захоплення молодих одне одним, зустрічі, знайомства та любовні сентименти ставали необхідною передумовою для майбутнього шлюбу.

Просвітництво визначало свободу вибору подружжя, що часто йшло в розріз із церковними і традиційними нормами, згідно з якими рішення, не схвалене батьками, сприймалося з багатьох причин вкрай негативно. Своєрідним вінцем втіленням просвітницьких ідей щодо шлюбу стала Велика французька революція. Задекларовані нею рівність, свобода та боротьба із церквою дали свої плоди і в цьому питанні.

Тут відіграв певну роль прецедент. Після перших революційних змін і потрясінь 1790-го відомий актор французького театру та революціонер Тальма вирішив одружитися з багатою кур-

ШЛЮБИ ВІНЧАНІ Й НЕВІНЧАНІ

Як подружній союз став добровільним, громадянським і укладенням по кохання

Історія шлюбу є однією з найважливіших для розуміння минулого приватного життя людини. З одного боку, подружні взаємини суворо регульовані правовими актами, релігійними приписами і традиційними відносинами. Однак, зазираючи в минуле, ми завжди натраплятимемо на порушення всіх цих формальностей. Зміни у ставленні до подружжя і сімейних відносин у європейському контексті, а особливо в українському випадку, досить яскраво відображають зміни в цивілізаційному вимірі.

ОСВЯЧЕНИЙ СОЮЗ БЕЗ ЛЮБОВІ

Традиційні норми подружньої поведінки і шлюбний акт у давніх спільнотах були надзвичайно сакралізовані. Згадаймо барвистий опис взаємин між чоловіком та дружиною у східнослов'янських племен у «Повісті минулих літ»: «Так, поляни мали звичай своїх предків, тихий і лагідний... І весільний звичай мали вони: не ходив жених по молоді, а приводили [її] ввечері; а назавтра приносили [для її родини те], що за неї дадуть. А деревляни жили подібно до звірів, жили по-скотськи: і ...весіль у них не було, а умикали вони дівчат коло води. А радимичі, і в'ятичі, і сіверяни один обичай мали... І весіль не бувало в них, а були ігрища межі селами, і сходилися вони на ігрища, на пляси і на всякі бісівські пісні, і тут умикали жінок собі, – з якою ото хто умовився. Мали ж вони по дві і по три жони». Для автора «Повісті...» на першому місці в цій розповіді стоїть християнське моралізаторство про важливість Господнього освячення шлюбу, а також традиційної відправи весілля. Потрібно звернути увагу і на добровільність вибору молоді, як і молодого.

Християнство принесло із собою особливе ставлення до шлюбу, який визна-

чали як церковне таїнство, здійснене через вінчання, а моногамію визнавали єдиною формою подружньо-сімейних відносин. Однак регулювати його церква почала доволі пізно і впроваджувала свій контроль поступово з багатьма винятками й наявністю цілого пласту пережитків та звичаєвої культури.

У Візантії обов'язкове церковне вінчання було запроваджено лише з X століття, звідки ці настанови й перекочували на Русь. У Західній Європі воно було введено на століття пізніше, увібравши в себе також суворі приписи германського права, яке надавало виняткового значення моногамії, жорсткому покаранню за подружню зраду і втрату цноти до шлюбного акту, водночас дозволяючи продаж жінок і дітей. До всього того додавалися і соціальні особливості укладення шлюбу: простолюд у той час був доволі далеким від церкви й відзначав подружній акт весіллям і танцями, залишивши вінчання прерогативою вищих прошарків.

Традиційне значення шлюбу теж було насичене символічними актами: змовини, заручини, сватання часто передували складній за своєю символікою шлюбній церемонії. Молоді до заручин і сватання не знали одне одного; те, що розуміли під коханням, приходило з роками спільного життя, господарювання, вихованням дітей та з пережитими лихами. Потрапляння в патріархальний дім невістки означало надбання нових робочих рук, нерідко з хорошим заохоченням – посагом. Однак у багатьох культурах поряд із останнім була традиція викупу нареченої. Часто пару для своїх дітей визначали батьки, церковні чи світські ієрархи.

Релігійне значення шлюбу, що поволи ставало основним і визнаним, теж мало чимало своїх особливостей. Церква прагнула контролювати не лише родинне життя, а й розлучення подружжя. У цьо-

Упродовж багатьох десятиліть ми змогли довести, що інваліди по зору, як і здорові люди, здатні брати участь у виконанні великих господарських програм, виготовляючи та поставляючи на внутрішній ринок і на експорт надзвичайно складну електротехнічну продукцію.

Сьогодні на кожному підприємстві ми маємо значний потенціал нерухомості, обладнання та інших матеріальних цінностей, які тривалий час були не задіяні у виробництві та наразі руйнуються і стають непридатними. Використання коштів від їх реалізації могло б значною мірою стимулювати колективи підприємств на покращення їх матеріального стану, поповнення обігових коштів, погашення заборгованості.

Розробивши заходи з реанімації та реорганізації кожного окремого підприємства, їхні керівники мають змогу поповнити обігові кошти та поліпшити фінансовий стан за рахунок власних ресурсів.

Необхідно використати все – збережену інфраструктуру, надбання всієї системи, а паралельно з роботою на

місцях нам, керівникам усіх рівнів, Раді директорів, Президії ЦП УТОСу конче потрібно розробити цільову програму захисту наших підприємств та забезпечення їх виробничої діяльності в надзвичайно складних умовах:

– ініціювати перед Кабінетом Міністрів України розробку програми розвитку внутрішнього ринку;

– забезпечити нам перевагу в поставці товарів, що виготовляються нашими підприємствами;

– захистити на державному рівні від свавілля, недобросовісної конкуренції та засилля іноземної продукції.

Якщо кожне підприємство визначиться із виробами, які воно в змозі виготовляти та реалізовувати, слід відпрацювати програму підтримки та надання технологічної допомоги для модернізації цих підприємств.

На завершення звертаюсь до всіх керівників з проханням опрацювати Програму дій та визначити основні напрямки нашої спільної роботи, надати пропозиції щодо подальшого формування нашої Програми на найближчий період.

ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗАБЕЗПЕЧАТЬ РЕАБІЛІТАЦІЙНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ПОСЛУГАМИ ЗА ФАКТИЧНИМ МІСЦЕМ ПЕРЕБУВАННЯ

Уряд прийняв постанову, якою вніс зміни до Порядку надання інвалідам та дітям-інвалідам реабілітаційних послуг, а також до Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій громадян.

Відтепер у разі відсутності в громадян, які переселилися з районів проведення антитерористичної операції, документів, що підтверджують право на реабілітаційні засоби та послуги, орган соціального захисту населення організує його реалізацію на підставі відповідної інформації, яка міститься у Централізованому банку даних з проблем інвалідності. Якщо в банку даних її не буде, орган соціального захисту звертатиметься за необхідними документами за зареєстрованим місцем проживання або

перебування осіб з інвалідністю. Щодо переселенців з тимчасово окупованої території (АР Крим), то органи соціального захисту населення сприятимуть в отриманні необхідних документів за фактичним місцем проживання або перебування у відповідних закладах охорони здоров'я (йдеться, зокрема, про експертні висновки про встановлення інвалідності та індивідуальної програми реабілітації), а також у контролюючих органах (щодо ідентифікаційного номера).

Мінсоцполітики.

СУЧАСНИЙ РИНОК ПРАЦІ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ

Знайти роботу для осіб з інвалідністю на сучасному конкурентному ринку праці з підвищеними вимогами до стану здоров'я та достатній пропозиції здорової робочої сили досить складно. Професійна та трудова реабілітації інвалідів стали однією з найважливіших проблем суспільства, тому потрібна дієва система заходів, що забезпечить інваліду можливість отримати відповідну нову роботу або зберегти колишню.

Коли йдеться про безробіття, однією з головних установ, куди може звернутися та звертається людина з обмеженими можливостями за допомогою у вирішенні питання працевлаштування, є державна служба зайнятості. У центрах зайнятості людина з інвалідністю має можливість самостійно ознайомитися з актуальними вакансіями, які розміщені на стендах в секторі самостійного пошуку роботи, тачскринах та інтернет-порталі державної служби зайнятості «Труд», а також за допомогою спеціалістів центру зайнятості здійснити підбір підходящої для себе роботи.

Відповідно до вимог чинного законодавства підбір підходящої роботи для осіб з інвалідністю здійснюється з урахуванням побажань щодо умов праці та відповідно до їх професійних навичок, знань та, в обов'язковому порядку, індивідуальної програми реабілітації. Тому дуже важливим на сьогодні є якісне заповнення цих програм медико-соціальними експертними комісіями.

Після прийняття експертного рішення про групу інвалідності, визначення реабілітаційного прогнозу для людини з інвалідністю, складається індивідуальна програма реабілітації, де зазначаються конкретні заходи щодо реабілітації інваліда, передбачається їх послідовність, комплексність і терміни виконання, очікувані результати та критерії оцінки ефективності реабілітаційних заходів.

З метою якісної підготовки індивідуальної програми реабілітації інваліда (ІПРІ) спеціалісти служби зайнятості бе-

руть безпосередню участь в їх розробці та на підставі аналізу ринку праці кожного району вносять конкретні пропозиції щодо переліку професій, спеціальностей, за якими можливий підбір роботи або професійна підготовка осіб з інвалідністю. Практика залучення фахівців служби зайнятості до засідань МСЕК дозволяє приймати всебічно виважені експертні рішення щодо кожної особи з інвалідністю, а також надавати об'єктивні рекомендації щодо їх реабілітації.

Для оперативного вирішення питань зайнятості інвалідів треба мати повне і якісне заповнення ІПРІ, особливо у розділах «1.4. Професійна реабілітація» та «1.5. Трудова реабілітація», адже саме цими даними користуються спеціалісти служби зайнятості, коли пропонують клієнтам з інвалідністю професійне навчання, при підборі підходящої роботи, залученні до громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру.

Недосконалість складання індивідуальних програм реабілітації призводить до неповноцінної адаптації інваліда, що обумовлює негативні соціально-економічні наслідки для суспільства. Невірно або неповно складена ІПРІ, її невиконання значно знижують ефективність реабілітації.

Шановні громадяни! Індивідуальна програма реабілітації складається при Вашій безпосередній участі, тому рекомендуємо Вам звертати увагу на якісне заповнення рекомендацій щодо реабілітаційних заходів та їх реалізації. Адже від того, наскільки якісно та фахово індивідуальна програма реабілітації буде складена, залежить кінцевий результат – Ваша реабілітація, і в першу чергу трудова.

А. ТАТАРЧУК,
головний спеціаліст відділу організації
сприяння працевлаштуванню та наданню
послуг роботодавцям Херсонського
обласного центру зайнятості.

ЦЕНТР МІСТА – ЯКИЙ ВІН?

Незрячі харків'яни першими в Україні зможуть дізнатися, який вигляд має центр міста. Тактильний макет, що зображає центральні вулиці, історичні будівлі та пам'ятки міста Харкова, з'явиться на пл. Конституції в наступному році. Про це повідомив головний архітектор Харкова Сергій Чечельницький.

З його слів, це буде перший тактильний макет в Україні, який стане бронзовою копією центру міста з його вулицями і пам'ятками архітектури. Завдяки йому незрячі харків'яни і гості міста зможуть дізнатися, який вигляд мають історичні квартали Харкова. Макет, зокрема, включатиме Бурсацький узвіз, Покровський собор, сквер з фонтаном, пам'ятник з Вічним вогнем, Успенський собор, будинки на вул. Римарській, Градусник, Бекетівські будівлі. В центрі макета розміститься реконструйована пл. Конституції та Історичний музей. Сергій Чечельницький повідомив, що по периметру макета шрифтом Брайля буде вибито докладний опис всіх міні-скульптур. У кожній «будівлі» буде свій бронзовий номер, за яким

люди з вадами зору зможуть знайти про нього інформацію. Розміститься макет на гранітному постаменті вагою 2,5 т. Розмір усього макета становитиме 1 м х 1 м, масштаб міні-макетів – 1:500 (1 см буде відповідати 5 м).

Створювати макет буде харківський скульптор Олександр Рідний, який працював над пам'ятниками святому апостолу Андрію Первозванному та Незалежності України.

Макет стоятиме зліва від скульптури пам'ятника Незалежності, під трьома ліхтарями, щоб він добре освітлювався в темний час доби. Макет разом з іншими пам'ятками архітектури перебуватиме під відеоспостереженням.

Головний архітектор Харкова зазначив, що розробка і реалізація проекту макета центральних вулиць проходить в рамках реконструкції вул. Сумської для людей з обмеженими можливостями. В планах архітекторів – встановити тактильні макети на оновлених Павлівському майдані та Площі Свободи, повідомляє прес-служба міськради.

РЕЛЬЄФНІ ІКОНИ ДЛЯ НЕЗРЯЧИХ

У Харкові протягом останніх трьох років у рамках конкурсу «Православна ініціатива», Харківською громадською організацією незрячих юристів у співпраці з відділом соціального служіння Харківської та Богодухівської єпархії Української православної церкви для людей з вадами зору проводиться місіонерсько-освітня діяльність. До катехізації людей з вадами зору залучаються самі незрячі, зокрема і з духовною освітою. Для дорослих і дітей проводяться заняття з вивчення Закону Божого в школі для дітей з вадами зору та обласній організації Українського товариства сліпих. Для людей з вадами зору організовуються паломницькі поїздки православними святинами.

У 2014 році в рамках проекту «Образу Твоєму» для учнів Харківської школи для дітей з вадами зору та членів Харківської організації Українського товариства сліпих будуть продовжені заняття з вивчення православної культури та Закону Божого, а також у липні відбудеться паломницька поїздка до православних святинь Закарпаття, участь в якій візьмуть 30 осіб з вадами зору з різних регіонів України.

Люди з вадами зору для отримання інформації активно використовують слух, дотик, нюх, відчуття простору. При знайомстві з православними традиціями особливою складністю для людей з вадами зору є сприйняття зображень на іконах. Для більш повного уявлення церковного життя в рамках проекту «Образу Твоєму» буде

створена збірка рельєфних ікон, яка міститиме основні іконографічні образи. Використання рельєфних збірок ікон при проведенні занять з вивчення Закону Божого дасть змогу людям з вадами зору на рівні зі здоровими людьми відчувати на дотик іконографічні образи, що дасть можливість повною мірою відчувати красу і багатство православної традиції.

У 2011 року в рамках проекту «Господь умудряє сліпці», разом з вивченням Закону Божого, були видані житія православних святих шрифтом Брайля, книги були поширені по всіх бібліотеках Українського товариства сліпих. Крім того, з 11 по 14 червня 2011 р. 30 осіб з вадами зору здійснили паломницьку поїздку православними святинами Криму.

У 2013 році, реалізуючи проект «Через руки до серця», вперше в Україні для проведення занять із Закону Божого були виготовлені тактильні альбоми з рельєфним зображенням релігійних предметів і об'єктів: зовнішній вигляд і внутрішня схема православного храму, зображення розп'яття, літургійного начиння тощо.

Учні школи для дітей з вадами зору і дорослі незрячі побували у Святогірській лаврі та відвідали православні святині Слобожанщини.

Ігор ШРАМКО,
Керівник проекту «Через руки до серця»,
випускник Харківської духовної семінарії та
Київської духовної академії, співробітник
відділу соціального служіння Харківської єпархії
Української Православної Церкви.

також Конвенції ООН про права інвалідів (від 13 грудня 2006 року).

Досить детально в рішеннях суду описано, що є дискримінацією, у Законі України «Про запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Втім, Вищий спеціалізований суд з цивільних та кримінальних справ відправив справу на перегляд. Підстава – відео, яке було доказом, порахували неякісним доказом, що стало підставою для винесення «неправильного рішення».

Незрячий харків'янин та його адвокат готуються до нового витка судових перипетій.

ЛЮДЯМ З ІНВАЛІДНІСТЮ ПОТРІБНО БУТИ БІЛЬШ АКТИВНИМИ

Останнім часом люди з інвалідністю стали активніше звертатися до суду за захистом своїх прав. Так, адвокат-візочник з Дніпропетровська Дмитро Жарий виграв справу проти мережі аптек.

Перемогою в суді закінчилася і справа донеччанки Тетяни Гречишнікової, яку не пустили в нічний клуб на інвалідному візку.

Незрячий юрист зі Львова Андрій Стегніцький через суд зобов'язав Укрзалізницю переробити сайт під потреби людей із порушенням зору.

«Уже давно велась мова про те, що людям з інвалідністю дуже складно отримати кредит. Проблема є. У нашому суспільстві мало хто розуміє, що люди з інвалідністю можуть бути платоспроможними. Стигматизація людей з інвалідністю є одним із факторів, що може надалі призвести до дискримінації», – коментує ситуацію Марія Ясеновська, президент Харківської обласної фундації «Громадська Альтернатива», експерт Коаліції з протидії дискримінації.

Експерт зауважує: щоб в цілому змінити ситуацію, люди з інвалідністю мають бути видимі у суспільстві. Для цього передбачено багато дій з боку суспільства та держави – зокрема, інклюзивна освіта. Якщо в дитячому сад-

ку і в школі діти, які мають інвалідність і які її не мають, навчатимуться разом, вони сприйматимуть таку ситуацію як норму. І вже до людей з інвалідністю не ставитимуться упереджено.

«Щоб позбутися стереотипів, потрібно із ними зіткнутися. Присутність «таких» людей допомагатиме змінювати ставлення до інвалідності: від проблеми – до особливості людини. Однак і самі люди з інвалідністю повинні вести активний спосіб життя», – наголошує Ясеновська.

КРАПКУ ПОСТАВИТЬ ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД

А поки Юрій Черета чекає на «судову крапку» у своїй справі, за таким самим алгоритмом готовий судитися Денис Петров із Києва, якому відмовили у наданні кредиту на телефон, придбаний в онлайн-магазині.

Денис Петров та голова Харківської громадської організації незрячих юристів Олег Лепетюк

«Я маю дохід у 7 тисяч гривень на місяць, але через свою інвалідність не можу оформити кредит – на відміну від інших покупців, дохід яких становить 800 грн.», – зауважує він.

У «Дельта-банку» Денис Петров має депозитний рахунок, і через цей банк йому також нараховують пенсію. «Цікава ситуація: коли моїми грошима розпоряджаються, то мій підпис «валідний», коли ж я хочу скористатися послугами банку, то враз мій підпис стає не «таким», – каже чоловік.

Банк відмовився пояснювати свою відмову в кредитуванні.

«...Згідно з нормами та положеннями чинного законодавства, а саме відповідно до глави 10 Закону України «Про банки та банківську діяльність», банк залишає за собою право не розголошувати причину відмови в наданні кредиту», – йдеться у відповіді на інформаційний запит.

Ірина ВИРТОСУ,
Тетяна ПЕЧОНЧИК,
Центр інформації про права людини.

ЩО ВИГІДНІШЕ: ПЕНСІЯ ПО ІНВАЛІДНОСТІ ЧИ ЗА ВІКОМ?

«Прочитала про те, що пенсію по інвалідності можна отримувати в розмірі пенсії за віком. Не 90%, як я отримую зараз по II групі, а 100%. Та у роздруківці, наданій Пенсійним фондом різниця виявилася всього в 6 грн. Допоможіть розібратися. Наталя Сергіївна, м. Черкаси».

Пенсія по інвалідності загального захворювання, в залежності від групи інвалідності, призначається в таких розмірах:

- I група – 100% пенсії за віком;
- II група – 90% пенсії за віком;
- III група – 50% пенсії за віком.

Це передбачено статтею 33 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

За наявності у непрацюючих інвалідів II і III групи необхідного стажу (залежно від того, у скільки років настала інвалідність – у жінок від 20 до 30 років стажу, у чоловіків від 25 до 35 років) за їх бажанням пенсія по інвалідності може призначатися в розмірі пенсії за віком.

Що важливо знати? При розрахунку пенсій по інвалідності враховується таке поняття, як додатковий стаж. Це період з моменту настання інвалідності до дня досягнення пенсійного віку. Наприклад, чоловік отримав групу інвалідності в 50 років. До цього він вже мав 30 років стажу, але тепер втратив працездатність. Заробити ще 10 років стажу перед виходом на пенсію в 60 років він вже фізично не зможе. На цей випадок і передбачений компенсаційний механізм. При призначенні пенсії по інвалідності в його випадку враховуватиметься 40 років стажу: 30 років вже наявного стажу та 10 років додаткового (з моменту встановлення інвалідності до дня, коли він досягне пенсійного віку). При переході на пенсію за віком додатковий стаж не враховується. Тому бувають випадки, коли вигідніше залишатися на пенсії по інвалідності, навіть після досягнення пенсійного віку.

Показовий у цьому разі і ваш приклад. З доданих до листа документів видно, що у вас є 3 роки додаткового стажу, які враховуються при розрахунку пенсії по II групі інвалідності. Основний розмір пенсії при цьому становить 90% від пенсії за віком. При переході на пенсію за віком її розмір повинен збільшитися на 10%, але в такому випадку при розрахунку втрачається 3 роки додаткового стажу. У підсумку ви, на жаль, нічого не виграєте. А ось у випадку з пенсією по інвалідності III групи перейти на пенсію за віком, як правило, вигідніше. Інше питання, що не завжди можна відчутти велику різницю.

Приміром, пенсія за віком становила б 1000 грн. Пенсія по III групі інвалідності в такому випадку становитиме всього 500 грн. (50%). За законом менше мінімальної пенсії платити не можна. Отже, загальний розмір пенсії по інвалідності становитиме в такому випадку 949 грн. (500 грн. + 449 грн., де 449 грн. – це дотація до розміру мінімальної пенсії). Коли ж людина перейде на пенсію за віком, то фактично вона збільшиться всього на 51 грн. і, як вже сказано вище, її розмір становитиме 1000 грн. (500 + 500). У такому разі не слід очікувати того, що загальний розмір пенсії збільшиться в два рази.

ЯКИЙ НЕОБХІДНИЙ СТРАХОВИЙ СТАЖ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ПЕНСІЇ ПО ІНВАЛІДНОСТІ

Згідно зі ст. 32 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» особи, визнані інвалідами, мають право на пенсію по інвалідності за наявності такого страхового стажу на час настання інвалідності або на день звернення за пенсією:

для інвалідів I групи:

до досягнення особою 25 років включно – 1 рік;
від 26 років до досягнення особою 28 років включно – 2 роки;
від 29 років до досягнення особою 31 року включно – 3 роки;

від 32 років до досягнення особою 34 років включно – 4 роки;
 від 35 років до досягнення особою 37 років включно – 5 років;
 від 38 років до досягнення особою 40 років включно – 6 років;
 від 41 року до досягнення особою 43 років включно – 7 років;
 від 44 років до досягнення особою 48 років включно – 8 років;
 від 49 років до досягнення особою 53 років включно – 9 років;
 від 54 років до досягнення особою 59 років включно – 10 років;
для інвалідів II і III груп:
 до досягнення особою 23 років включно – 1 рік;
 від 24 років до досягнення особою 26 років включно – 2 роки;
 від 27 років до досягнення особою 28 років включно – 3 роки;
 від 29 років до досягнення особою 31 року включно – 4 роки;
 від 32 років до досягнення особою 33 років включно – 5 років;
 від 34 років до досягнення особою 35 років включно – 6 років;
 від 36 років до досягнення особою 37 років включно – 7 років;
 від 38 років до досягнення особою 39 років включно – 8 років;
 від 40 років до досягнення особою 42 років включно – 9 років;
 від 43 років до досягнення особою 45 років включно – 10 років;
 від 46 років до досягнення особою 48 років включно – 11 років;
 від 49 років до досягнення особою 51 року включно – 12 років;
 від 52 років до досягнення особою 55 років включно – 13 років;
 від 56 років до досягнення особою 59 років включно – 14 років.

Особи, визнані інвалідами після досягнення пенсійного віку, передбаченого ст. 26 Закону, мають право на пенсію по інвалідності за наявності 15 років страхового стажу. У випадку якщо інвалідність настала в період проходження строкової військової служби, то пенсія по інвалідності призначається незалежно від наявності страхового стажу.

ВІСТІ З МІСЦЬ • ХАРКІВ

ВАЖЛИВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ

(НЕЗРЯЧИЙ ХАРКІВ'ЯНИН СУДИТЬСЯ З БАНКОМ ЧЕРЕЗ КРЕДИТ)

Незрячий пенсіонер із Харкова подав до суду на банк, який відмовився надати кредит лише через те, що клієнт мав інвалідність.

Правозахисники стверджують: це прецедентний для України судовий спір щодо дискримінації в банках людей з інвалідністю.

У банківських установах України не рідко є писані і неписані застереження щодо кредитування людей з інвалідністю.

Клієнту банку часто доводиться засвідчувати свою платоспроможність додатковими документами чи запрошувати поручителів.

А іноді людині з інвалідністю кредит «не світить» взагалі.

Идучи до суду, харківський пенсіонер Юрій Череди, не прагнув «війни» із банком. З його слів, головним його бажанням було відчутти себе таким самим клієнтом, як й інші.

СПОЖИВЧИЙ КРЕДИТ – ЧЕРЕЗ СУД

У перших двох інстанціях незрячий харків'янин Юрій Череди переміг.

29 жовтня Апеляційний суд Харківської області підтвердив рішення Держинського районного суду м. Харкова від 12 серпня 2013 року, визнавши відмову в наданні кредиту через інвалідність дискримінацією.

Також суд постановив, що моральна шкода за дискримінацію та приниження людської гідності внаслідок незаконної відмови у банківському обслуговуванні «коштує» 1000 гривень.

Юрій Череди чекав на це рішення майже рік. Усе почалося з того, що він разом із дочкою вирішив купити телевізор на виплату. Супермаркет побутової техніки «Ельдорадо» обрали навмання. Консультант магазину розповів про наявні «найвигідніші пропозиції», допоміг вибрати телевізор, виписав рахунок-фактуру на товар вартістю 3333 грн. й направив покупця до місця, де працівники банку оформлюють споживчі кредити.

«Одразу купити телевізор за три тисячі гривень – дорого. Мені було зручно придбати товар у кредит; щоб за нього щомісяця сплачувати 100 – 200 грн.», – каже Череди.

Умови кредитування банку влаштували чоловіка, і він почав оформлювати кредит. Коли з'ясувалося, що клієнт є інвалідом першої групи по зору, запал працівниці банку враз поменшав.

Жінка запитала, хто може стати поручителем – член сім'ї, який не має інвалідності.

«Після того як я сказав, що таких поручителів не маю, і запитав, чому мені відмовляють надавати кредит на загальних умовах, працівниця банку відповіла: «Вибачте, але я мушу виконувати внутрішнє розпорядження», – пригадує Юрій Череди.

При цьому вона не змогла відповісти, який закон забороняє надавати людині з інвалідністю споживчий кредит.

На сайті банку вдалося розшукати Правила банківського обслуговування фізичних осіб. У цих правилах – жодного слова про те, що людям з інвалідністю потрібен поручитель для придбання споживчого кредиту чи інші додаткові умови кредитування людей з інвалідністю.

Однак там зазначено, що банк має право *«відмовитись від надання кредиту клієнту частково або в повному обсязі за наявності будь-яких підстав, які визначаються банком на власний розсуд та явно свідчать про те, що наданий клієнту кредит своєчасно не буде повернений, звільняючись при цьому від відповідальності за таку відмову»*.

Історію в супермаркеті зафіксували на відео, і з цими доказами чоловік ви-

рушив до Держинського районного суду м. Харкова. Його інтереси захищав адвокат Олег Лепетюк, голова Харківської громадської організації незрячих юристів у рамках Фонду «Стратегічні судові справи з протидії дискримінації» Коаліції з протидії дискримінації.

ДИСКРИМІНАЦІЙНА ВІДМОВА

Олег Лепетюк розповів, що його організація з 2003 року консультує людей з інвалідністю щодо захисту їхніх прав. І найчастіше до них звертаються з питанням дискримінації в обслуговуванні в транспортній та банківській сферах, а також у відмові в доступі до інформації.

Справа Юрія Череди стала ключовою, оскільки на руках були відеодокази, які підтверджували факт дискримінації.

«Наша позовна заява кілька місяців лежала в суді – все переносилася дата її розгляду, оскільки питання споживчих кредитів не є таким пріоритетним. Відповідача – представників банку – неодноразово просили з'явитися в суд, що було проігноровано. Врешті рішення було прийнято заочно на нашу користь. Однак уже після цього банк подав апеляцію», – каже Лепетюк.

Зокрема, апелянт зазначив, що позивач Юрій Череди офіційно із позицією отримати кредит до банку не звертався.

Крім того, на думку представників банку, відеозапис розмови недопустимо використовувати як доказ у справі, оскільки він був зроблений без дозволу особи, яку знімали.

Утім, ці аргументи суд відкинув і вирішив, що ненадання людині з інвалідністю кредиту на загальних умовах є дискримінацією, а відеозапис якраз є зафіксованим доказом відмови.

Тексти двох рішень суду містять покроковий опис справи з використанням норм чинного законодавства, зокрема статті 17 Закону України «Про захист прав споживачів», статтю 633 Цивільного кодексу України про банківське обслуговування, статті 1 Закону України «Про основи соціальної захищеності України», а